

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

KOPSOLĪ

SEPTEMBRIS 2025 #9 (1181)

WWW.LNS.LV

AIZVADĪTA STARPTAUTISKĀ NEDZIRDĪGO NEDĒĻA

LNS PREZIDENTA UZRUNA STARPTAUTISKAJĀ NEDZIRDĪGO NEDĒĻĀ

Pasaules Nedzirdīgo federācijas vīzija ir pasaule, kurā nedzirdīgi cilvēki visur un par jebko var sazināties zīmju valodā. No šīs vīzijas izriet arī šī gada Nedzirdīgo nedēļas tēma **“Nav cilvēktiesību bez tiesībām uz zīmju valodu”**.

Šajā nedēļā mēs atgādinājam sabiedrībai, ka cilvēktiesības nav tikai likumos rakstītas. Vai mēs varam runāt par cilvēktiesībām, ja daļai sabiedrības tiek liegta iespēja saprast un tikt saprastiem? Cilvēktiesības sākas ar valodu – ar spēju komunicēt, mācīties, radoši sevi attīstīt, strādāt un piedalīties sabiedrības dzīvē. Ja cilvēkam tiek atņemtas tiesības izmantot zīmju valodu, viņam tiek atņemtas arī tiesības uz vienlīdzību.

Zīmju valoda nedzirdīgajiem cilvēkiem nav tikai saziņas līdzeklis. Tā ir kultūras un identitātes pamats, kā arī tilts uz izglītību, darbu un pilnvērtīgu dzīvi. Tā ir bērna iespēja saprast skolotāju, vecāku iespēja sarunāties ar savu bērnu, darbinieka iespēja piedalīties sapulcē. Bez šīs valodas cilvēks tiek atstumts klusumā, kas nav viņa izvēle, bet sabiedrības radīta barjera.

Iedomājieties nedzirdīgu bērnu klasē, kur visi citi saprot skolotāju, bet viņš – nē. Tā nav tikai komunikācijas problēma. Tā ir netaisnība pret šo bērnu, tā ir cilvēktiesību uz pilnvērtīgu izglītību pārkāpšana. Šo piemēru var attiecināt uz jebkuru nedzirdīgā cilvēka situāciju sabiedrībā.

Cilvēktiesības nevar būt daļējas. Tās nevar būt tikai dzirdīgajiem vai tikai tiem, kas runā noteiktā valodā. Tās ir visiem. Un, ja cilvēktiesības nerunā arī zīmju valodā, tad tās klusē. Bet klusums nav vienlīdzība.

Zīmju valoda nav tikai nedzirdīgo valoda – tā ir mūsu kopīgās sapratnes valoda. Tāpēc šajā nedēļā LNS rīkoja dažādus pasākumus zīmju valodā, arī ar tulkojumu zīmju valodā. Ar tiem LNS centās sabiedrībai atgādināt, ka esam sabiedrības daļa ar savu valodu, kultūru un talantiem. Mēs vēlamies izmantot Valsts valodas likumā noteiktās **tiesības izmantot zīmju valodu vienmēr un visur**. Tikai tad, kad šīs tiesības tiek atzītas un nodrošinātas, mēs varam runāt par patiesu vienlīdzību un cieņu pret katru cilvēku. Kad sabiedrība kaut minimāli iemācās zīmju valodu, tā kļūst ne tikai iekļaujošāka, bet arī bagātāka. Mēs visi kopā varam veidot pasauli, kur zīmju valoda nav izņēmums, bet ikdienas vienmēr un visur.

E. Vorslovs, LNS prezidents

Par Nedzirdīgo nedēļas pasākumu norisi lasiet "Kopsolī" nākamajos izdevumos!

ŠAJĀ NUMURĀ LASIET

AKTUALITĀTES

LNS KONGRESS

EUDY ĢENERĀLĀ

ASAMBLEJA

LNS GADA BALVA 2024

IZGLĪTĪBA

PROJEKTS

PAGODINĀJUMS

PIEMIŅAI

VAĻASPRIEKS

NODARBINĀTĪBA

ZANE BONDARE: PATĪKAMĀKAIS TULKA DARBĀ IR “PALDIES”

"LNS Gada zīmju valodas tulks 2024" laureāte Zane Bondare atzīst, ka vislielāko gandarījumu darbā sniedz pateicība no cilvēkiem, kuriem tulkošana ir palīdzējusi. Sarunā ar "Kopsolī" viņa dalās pārdomās par savu ceļu līdz zīmju valodas tulka profesijai, izaicinājumiem darbā un gandarījumu, ko sniedz iespēja būt tiltam starp nedzirdīgajiem un pārējo sabiedrību.

Turpinājums 5. lp.

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBĀ

No kreisās: Laura Zeltiņa, Ivars Kalniņš, Edgars Vorslovs, Kristīne Krista Skudra, Varis Strazdiņš.

LNS VALDES LĒMUMI

Šī gada 17. septembrī norisinājās jaunievēlētās LNS valdes pirmā sēde. Tajā piedalījās prezidents Edgars Vorslovs, viceprezidenti Ivars Kalniņš un Kristīne Krista Skudra, kā arī valdes locekļi Varis Strazdiņš un Laura Zeltiņa.

Sēdē tika skatīti vairāki būtiski biedrības darba jautājumi. Valde apstiprināja SIA "LNS Rehabilitācijas centrs" statūtu jauno redakciju, kā arī veica izmaiņas SIA valdes sastāvā – no amata tika atcelta Inese Immure, bet par jauno valdes locekli iecelta Brigita Lazda. Valde izteica pateicību Inesei Immurei par ieguldīto darbu un vadības uzņemšanos, kā arī sveica Brigitu Lazdu ar jaunajiem profesionālajiem izaicinājumiem, novēlot izturību un panākumus darbā. Tāpat tika pieņemta zināšanai 2025. gada Nedzirdīgo nedēļas programma, kas šogad norisinās no 22. līdz 28. septembrim ar Pasaules Nedzirdīgo federācijas izvēlēto devīzi "Nav cilvēktiesību bez tiesībām uz zīmju valodu". Valde arī nolēma ierosināt LNS domei mainīt biedru naudas apmēru 2026.–2027. gadā, apstiprināja LNS 2025. gada budžeta 2. grozījumus.

projektu, kā arī pieņēma lēmumu par LNS domes sēdes sasaukšanu 26. septembrī, kur tiks izskatīti šie un citi aktuāli jautājumi.

LNS DOMES LĒMUMI

Šī gada 26. septembrī norisinājās jaunievēlētās LNS domes pirmā sēde. No 19 domes locekļiem sēdē piedalījās 16.

Jaunajā domes sasaukumā ir locekļi, kuri šajā statusā piedalās pirmo reizi. Lai nodrošinātu vienotu izpratni par sēdes norisi, prezidents Edgars Vorslovs, atklājot sēdi, iepazīstināja ar darba kārtību, sēdes vadīšanas principiem un lēmumu pieņemšanas kārtību. Tas palīdzēja jaunie domniekiem droši iesaistīties diskusijās un aktīvi piedalīties sēdes darbā.

Par LNS 2025. gada budžeta 2. grozījumu apstiprināšanu

LNS Dome izskatīja valdes priekšsēdētāja Edgara Vorslova un galvenās grāmatvedes Ivetas Zālītes sagatavoto informāciju par nepieciešamajiem 2025. gada budžeta grozījumiem un apstiprināja LNS 2025. gada budžeta 2. grozījumus.

Par iestāšanās un biedra naudas apmēru 2026.–2027. gadā

LNS Dome, balstoties uz statūtos noteiktajām tiesībām, noteica biedra naudas apmēru un maksāšanas kārtību nākamajiem diviem gadiem. Šis jautājums izraisīja vairākas diskusijas – tika debatēts par biedra naudas apmēru, esošo biedru skaitu un veidiem, kā stiprināt biedru motivāciju. Pēc plašām pārrunām lēmums par biedra naudas apmēra paaugstināšanu tika atbalstīts. Biedra nauda 2026.–2027. gadā noteikta EUR 12 gadā. Tāpat tika pārrunāts, kā skaidrot biedriem LNS nozīmīgumu un organizācijas paveikto biedru labā.

Tika nolemts, ka LNS biedru kandidāti, sasniedzot pilngadību un kļūstot par pilntiesīgiem biedriem, turpmāk tiek atbrīvoti no biedra iestāšanās maksas.

EKSKURSIJA AR TULKOJUMU ZĪMJU VALODĀ

12. oktobrī plkst. 12.00

Latvijas Nacionālais mākslas muzejs

Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā notiks ekskursija ar tulkojumu latviešu zīmju valodā izstādē "Jaunais mākslas templis. Rīgas pilsētas mākslas muzejs 1905–1919". Tā veltīta muzeja galvenās ēkas 120 gadu jubilejai – pirmajai speciāli mākslas muzejam celtajai ēkai Baltijā.

Ekskursijā varēs iepazīt ēkas tapšanas vēsturi un tās arhitektu Vilhelmu Neimani, kurš bija arī muzeja pirmais direktors. Apmeklētājiem būs iespēja apskatīt arhitektūras skices, vēsturiskās fotogrāfijas un pirmos mākslas darbus muzeja krājumā. Pasākums notiek cikla "Atvērtā ekskursija: Atklāj mākslas pasauli" ietvaros.

Pulcēšanās – 2. stāva vestibīlā. Ekskursija norisināsies 4. stāva izstāžu zālēs.

Sīkāka informācija

LNS domes sēde

LNS 21. KONGRESS: AKTUĀLĀS PROBLĒMAS UN DEBATĒS MEKLĒTIE RISINĀJUMI

Jau augusta izdevumā informējām par LNS 21. kongresa rezultātiem — prezidenta pārvēlēšanu, ievēlēto domi un valdi. Šoreiz ielūkojamies kongresa darba gaitā, aplūkojot delegātu debates un ziņojumos izceltās problēmas un sasniegumus.

Kongresā piedalījās 47 delegāti no visām reģionālajām biedrībām. Darba kārtībā bija seši punkti, tajā skaitā valdes pārskata ziņojums, Goda biedru apbalvošana, jaunās darbības programmas apstiprināšana un vēlēšanas.

Pieejamība

Par darbības jomu "Pieejamība" ziņoja Edgars Vorslovs. Viņš norādīja uz lēno normatīvā regulējuma pielāgošanu vēlēšanu procesa pieejamībai un publiskajiem pakalpojumiem, kā arī uz nepietiekamu finansējumu subtitru un zīmju valodas tulkojumu nodrošināšanai medijos. No sasniegumiem tika izcelta ANO Konvencijas īstenošanas uzraudzība, sadarbība ar valsts un pašvaldību iestādēm un NVO.

Zīmju valoda, izglītība un kultūra

Par zīmju valodu un izglītību ziņoja Ivars Kalniņš, uzsverot pedagogu

trūkumu un augstskolu kūrtrūmumu zīmju valodas studiju programmu izstrādē. Kā sasniegumi tika minēti mācību materiālu izstrāde un valsts finansējuma piesaiste. Papildus tika atzīmēts, ka izstrādātas mācību kartītes ar roku alfabētu, sagatavotas 15 pasakas, attīstīta zīmjuvaloda.lv platforma, kā arī rīkotas dažāda līmeņa apmācības zīmju valodā.

Par kultūru ziņoja Brigita Lazda, norādot uz nepietiekamo finansējumu un biedru motivācijas trūkumu. Tomēr ir panākta plašāka pieejamība kultūras pasākumiem zīmju valodā, kā arī notikuši amatiermākslinieku festivāli, izrādes un melodeklamācijas pasākumi. Tāpat tika izcelti spilgti piemēri — izrādes "Drakula" un "Esi drošs", melodeklamācijas veterānes Regīnas Rizikas ieguldījums, LNS kopienas kora un jauniešu iesaiste koncertos.

Sociālie pakalpojumi

Par sociālajiem pakalpojumiem ziņoja Edgars Vorslovs. Viņš uzsvēra kvalificētu speciālistu trūkumu, īpaši reģionos, un klientu skaita samazināšanos. Pozitīvi vērtēta e-SPOLIS moduļa ieviešana pakalpojumu uzskaitē un valsts

delegēto pakalpojumu nodrošināšana. Tika skaidrots, ka ir nodrošināti gan valsts, gan pašvaldību delegētie pakalpojumi — surdotehnika, tulkun rehabilitācijas pakalpojumi, kopienas centra pakalpojumi. Tāpat panākts finansējuma pieaugums šiem pakalpojumiem un izstrādāti informatīvie materiāli, kas veicina pieejamību.

Biedru un jauniešu iesaiste

Par biedru piesaisti un līdzdalību ziņoja Brigita Lazda. Viņa atzina, ka četru gadu laikā biedru skaits būtiski nav mainījies, taču jauniešu iesaiste joprojām ir nepietiekama. Kā izaicinājums minēta arī brīvprātīgo piesaiste. Sasniegumi — nometnes un semināri LNS līderiem, regulāras informatīvās dienas, kā arī valdes izbraukuma sēdes biedrībās. Pozitīvi tika vērtēta arī reģionālo biedrību reorganizācija (no astoņām uz četrām), kas stiprinājusi darbības efektivitāti, jauniešu iesaiste starptautiskos projektos un sadarbība ar Rīgas domes Jaunatnes nodaļu.

Saimnieciskā darbība un īpašumi

Par finansēm un īpašumiem ziņoja Edgars Vorslovs. Šajā jomā izaicinājums ir atkarība no publiskā finansējuma un ekonomiskās situācijas, savukārt sasniegumi — energoefektivitātes uzlabošana īpašumos Rīgā un Rēzeknē, kā arī saimnieciskās darbības optimizācija. Tika veikti arī atjaunošanas un remonta darbi, panākta valsts zemes Elvīras ielā nodošana LNS bezatlīdzības lietošanā, kā arī piesaistīts papildu finansējums caur dažādiem projektiem.

Debates un lēmumi

Debatēs tika aktualizēti jautājumi par jauniešu skaita sarukumu, kultūras pasākumu norisi reģionos, zīmju valodas popularizēšanu un biedru naudas maksāšanas disciplīnu. Delegāti izteica arī vairākus priekšlikumus: organizēt regulāras vadības vizītes reģionos un pieredzes apmaiņas braucienus uz citu valstu nedzirdīgo biedrībām, kā arī uzlabot īpašumu apsekošanu. Priekšlikumi tika izvērtēti, un daļa no tiem iekļauti jaunajā darbības programmā. •

LNS video ziņu sižets

NĪDERLANDĒ NOTIKUSI EUDY ĢENERĀLĀ ASAMBLEJA

No 6. līdz 10. augustam Stadskanālā, Nīderlandē, notika Eiropas Nedzirdīgo jauniešu savienības (EUDY) Ģenerālā asambleja 2025. No LNS Jauniešu centra šogad piedalījās divas delegātes – vadītāja Emīlija Balode un padomes locekle Amanda Anete Intsone. Ģenerālajā asamblejā tika pārstāvētas 23 no 29 EUDY pilntiesīgajām dalībvalstīm. Emīlija Balode un Amanda Anete Intsone pastāstīja par asamblejas norisi.

Jauni biedri un vadība

Ukraina un Polija pieteicās kļūt par EUDY biedriem, un balsojumā tas tika atbalstīts. Dienas kārtībā bija arī nepatīkams jautājums – Īrija tika izslēgta no EUDY, jo trīs gadus nebija maksājusi biedra naudu un ar organizāciju bija ļoti grūti nodibināt kontaktus. Pēc šīm izmaiņām EUDY ir 30 dalībvalstis.

Tāpat tika ievēlēta jauna EUDY vadība. Par prezidenti ievēlēta Tamāra Zūdorova (*Tamara Zúdorová*, Čehija). Jaunie valdes locekļi ir Marīno Atigija (*Marino Atigia*, Grieķija), Dominiks Holīss (*Dominik Holíš*, Čehija), Lore Bajerski (*Lore Bajerski*, Vācija) un Džoanna Spiteri (*Joann Spiteri*, Malta). Vēlēšanu komisijā ievēlēti Elza Alise Zariņa (Latvija, dzīvo Zviedrijā), Mateo Bedoks (*Matteo Beddock*, Francija), Berta Viņasa (*Berta Viñas*, Spānija), bet par jauniešu vēstnieku kļuva Ifraha Arale (*Ifrah Arale*, Somālija, dzīvo Norvēģijā).

Apsriestie jautājumi

Emīlija Balode stāsta, ka asamblejā balsots arī par EUDY statūtu grozījumiem. "Tāpat mēs iesniedzām iniciatīvas programmā "Zaļais ceļš", kā mums rīkoties, lai vairāk saudzētu dabu. Piemēram, ka biedriem mazāk jāizmanto lidmašīnas, lai nokļūtu uz sanāksmi, tā vietā izvēloties vilcienus vai autobusus." Diskutēts arī par to, vai pagarināt biedru vecuma sliekšni līdz 35 gadiem. Tas tika atbalstīts.

Jauna pieredze

"Informāciju par EUDY Ģenerālo asambleju ieraudzīju *storiņā*, taču man nebija par to dziļākas izpratnes. Pēc dalības saprotu, ka ir ļoti nepieciešams, lai Latvijas nedzirdīgo jauniešu organizācija sadarbotos ar Eiropas nedzirdīgo organizāciju," stāsta Amanta Anete Intsone.

Ģenerālā asambleja noritēja raiti, bez aizkavēšanās un strīdiem, stāsta Emīlija Balode. Divu dienu laikā tika pieņemti vairāki būtiski lēmumi un ievēlēta jauna EUDY vadība.

"Esmu ļoti priecīga, ka braucām kopā ar Amandu Aneti Intsoni, jo iepriekš es braucu viena pati. Šogad divatā bija daudz labāka pieredze. Bija vieglāk sadarboties, vienai ir daudz grūtāk. Turpmāk noteikti centīšos braukt ar kādu divatā. Es daudz ko varu viņai pastāstīt, nodot zināšanas, dalīties pieredzē," stāsta Emīlija. Viņa asamblejā piedalās jau trešo reizi.

"Pirmā reize bija Covid laikā "Zoom" platformā. Biju kopā ar Arti Ozolu. Es biju apjukusi, nesapratu, kas un kā. Bija tik daudz informācijas! Pagājušogad asambleja notika Norvēģijā un es braucu viena. Uzdevu daudz jautājumu, daudz ko uzzināju un nostiprināju zināšanas. Tagad – trešajā reizē – bija forši, ka mēs bijām divatā. Es dalījos ar pieredzi. Es jau zinu noteikumus – kā pareizi diskutēt, kā tas viss notiek."

Ar katru reizi Latvijas pārstāvniecība uzlabojas, uzskata Emīlija.

Ģenerālās asamblejas norise

"Pasākums notika trīs dienas. Pirmajā dienā bija sagatavošanās – kas ir Ģenerālā asambleja, kā pareizi iesniegt priekšlikumus. Delegātiem, kuri piedalās pirmo reizi, ir grūti, tāpēc ir ļoti labi, ka pirmajā dienā visu izskaidro. Piemēram, Amandai tā bija pirmā pieredze, un viņa daudz uzzināja par to, kā notiek darbs. Lai gan man pašai ir pieredze, tomēr arī ieguvu jaunas zināšanas. Dalījāties ar dažādām idejām. Piemēram, varētu ieviest programmā, ka pieredzējušie delegāti apmāca jaunos. Vai pirmajā dienā pieredzējušiem un jauniem delegātiem varētu būt atsevišķas programmas. Piemēram, jauniem delegātiem būtu šī lekcija, kur tiek stāstīts par Ģenerālo asambleju un ko tur dara, bet pieredzējušiem delegātiem būtu kāda cita apmācību programma," ar idejām dalās Emīlija Balode. Otrajā un trešajā dienā bija balsošana un apspriešana.

Noslēgumā dalībniekiem bija iespēja neformāli socializēties un svinēt sasniegumus pie ugunsкура draudzīgās sarunās, sveicot jaunievēlēto prezidentu un valdi. •

No kreisās: Emīlija Balode un Amanda Anete Intsone.

ZANE BONDARE: PATĪKAMĀKAIS TULKA DARBĀ IR "PALDIES"

"LNS Gada zīmju valodas tulks 2024" balvu saņēma Zane Bondare. Iespēja palīdzēt citiem un vienlaikus apgūt kaut ko jaunu – tā Zane Bondare raksturo zīmju valodas tulka darbu. Viņa ir dzimusi Cēsīs un uzaugusi laukos. Zane nāk no dzirdīgo ģimenes. Par to, kā apgūt zīmju valodu no nulles un būt dzirdīgai nedzirdīgo sabiedrībā, Zane pastāstīja "Kopsolī".

Kādas bija sajūtas, saņemot LNS gada tulka balvu?

Man tas bija ļoti liels pārsteigums, es vispār to nebiju gaidījusi. Atceros to brīdi, kad starp uzstāšanās reizēm padomāju – jāiet paskatīties, kurš no kolēģiem saņems balvu. Vēlējos apsveikt balvas saņēmēju. Kad nosauca manu vārdu, es vēl pusminūti stāvēju uz vietas un nespēju tam noticēt.

Kā tu vērtē, vai 2024. gadā izdarīji vairāk nekā citos gados?

Es neteiktu, ka vairāk. Kad saņēmu balvu, es sāku domāt, ko tādu esmu izdarījusi iepriekšējā gadā, lai to saņemtu. Saprātu, ka es ar lielāku pārliecību gāju tulkot un man bija izaugsme. Ja iepriekš visu laiku gāju ar bailēm vai pēc tam domāju, ka varēju iztulkot labāk, tad 2024. gadā man pašai patika tas, ko un kā es daru.

Vai par zīmju valodas tulku vēlējies kļūt kopš bērnības?

Es nekad nebiju domājusi, ka būšu zīmju valodas tulks. Kad vēl mācījos

augstskolā "RISEBA" un rakstīju bakalaura darbu, man bija ļoti daudz jātulko no angļu valodas. Tas bija ļoti grūti. Es atceros, kā es savai kursabiedrenei teicu, ka nekad, nekad nebūšu tulks. Pagāja divi gadi, un kļuvu par zīmju valodas tulku. Vienmēr jādodomā, ko saki. *(Smejas.)*

Kā tavi vecāki uz to reaģēja?

Kad teicu, ka iešu mācīties par tulku, viņi, šķiet, nesaprata, kas tas ir. Varbūt domāja, ka es jokoju, bet teica – labi, dari, kā gribi. Šobrīd viņi neko sliktu par to nesaka.

Vai būt par zīmju valodas tulku ir grūti?

Es strādāju jau gandrīz astoņus gadus. Kad sāku strādāt, man teica, ka pirmie divi gadi būs visgrūtākie un tad aizies. Man tie *[grūtākie]* bija pirmie četri gadi. Taču arī šodien es neteiktu, ka visur eju ar sajūtu, ka es to varu. Tā ir ļoti liela atbildība – nodot visu informāciju tieši tādā veidā, kā tev to pasniedz. Piemēram, ja man šodien pajautātu, vai esmu gatava iet tulkot

uz tiesu, es teiktu – nē. Nevis tāpēc, ka neesmu tam gatava, bet tāpēc, ka tas nav mans. Es neizbaudītu šo darba procesu.

Kas ir sarežģītākais zīmju valodas tulka darbā?

Ja sākotnēji, tikko uzsākot strādāt, vissarežģītākā šķita pati zīmju valoda, nedzirdīgo nolasīšana un centieni augt, lai mani pieņemtu kā tulku, tad tagad uz to raugos citādi. Šobrīd, domājot par lielāko izaicinājumu, jāsaka – tas ir pats darbs ar klientiem. Dažādi raksturi, prasības, situācijas, attieksme... Tieši tas visvairāk izsmel un prasa enerģiju.

Un kas ir tas, ko tu izbaudi?

Man patīk iet uz skolām, jo varu arī pati iegūt jaunas zināšanas, – varbūt ne uz vienu skolu visu laiku, bet būt klāt visdažādāko profesiju apguvē. Patīk aiziet uz kādiem kursiem, uz konferencēm un dažādiem pasākumiem. Tādos gadījumos no tulkotās informācijas var iegūt kaut ko arī sev. Strādājot par zīmju valodas tulku, var tikt uz vietām, kur nekad netiktu, ja nestrādātu par tulku. Es izbaudu tulkošanas procesu brīžos, kad tas liekas jēgpilns, kad patiešām nedzirdīgs cilvēks no tā iegūst. Tad es varu atdot sevi visu, lai tikai tulkojums būtu kvalitatīvs. Ja ir sajūta, ka no manis tulkošanu prasa tikai ķeksiša pēc vai to nenovērtē, tad iekšēji jūtos slikti.

Vispatīkamāk ir, kad pasaka paldies. Nevis pienākuma pēc, bet kad to pasaka no sirds un kad klients priecājas tevi redzēt. Un vēl – man ir brīnišķīgi kolēģi. Es vienmēr priecājos viņus satikt un parunāties. Viņi vienmēr mani uzmundrina. Priecē arī iespēja pierādīt pašai sev, ko es varu; piemēram, kad, ejot uz kādu konferenci, liekas, ka būs ļoti grūti, bet pēc tulkošanas ir gandarījuma sajūta.

Kā tu izlēmi kļūt par zīmju valodas tulku?

Sākotnēji, kad vēl mācījos augstskolā, apguvu televīzijas scenārista profesiju. Ritēja ceturtais gads – tūlīt jāraksta bakalaura darbs un jāsāk domāt, ko darīt dzīvē tālāk. Tolaik kaut kādā veidā manā ikdienā ienāca zīmju valoda. Es redzēju nedzirdīgos ielās, redzēju viņus autoostā, televīzijā, redzēju zīmju valodu dažādās filmās un šovos. Man vienkārši gribējās to

apgūt. Es sāku domāt, vai Latvijā to var izdarīt, sāku meklēt kursus un caur kursiem nonācu līdz SIVA Koledžai. Biju pārdomās – iet mācīties vai neiet. Un bija tāds notikums apmēram mēnesi vai divus pirms dokumentu iesniegšanas. No laukiem braucu uz Rīgu; tajā reizē man sanāca braukt no Bērzkroga ar autobusu. Kopā ar mani pieturā stāvēja arī kāds pāris. Sēžot un gaidot autobusu, redzēju viņus, tikai ātri pārlaižot skatienu, un neievēroju, ka viņi ir nedzirdīgi. Kad autobuss piebrauca un mēs kāpām iekšā, sieviete iekāpa tieši pirms manis un vīrietis devās prom. Sieviete iekāpusi vienkārši stāvēja pie šofera un neko neteica. Šoferis jautāja, līdz kurienei viņa brauks, bet atbildes nebija. Neatceros, kādā veidā, bet sapratu, ka sieviete nedzird. Un tajā brīdī man galvā skrēja domas, kā lai palīdz, kā lai šādā situācijā pajautā, un es jutos bezspēcīga. Lai gan biju pilnīgi vesela un varoša, jutos bezspēcīga. Tad arī sapratu, ka lēmums doties mācīties zīmju valodu ir pareizs. Situācija, protams, atrisinājās, jo šoferis iedomājās ar viņu sazināties rakstiski. Tāpēc teicu, ka tā bija Dieva

zīme. Tā es iestājos. Sākumā es gribēju tikai iemācīties zīmju valodu. Pirmajā studiju gadā es sapratu, ka būtu gatava arī strādāt. Mācoties otrajā kursā, atnācu uz LNS, nokārtoju atestāciju un sāku strādāt par tulku. Līdz šim brīdim kaut kā turos.

Kā tas bija – apgūt zīmju valodu no nulles?

Grūti. Brīžiem es mēģinu atcerēties, kāda es biju, kad nepratu zīmju valodu. Atceros, ka dzīvoju SIVA kopmītnēs Jūrmalā un domāju, kad beidzot pienāks tas laiks, kad es zināšu zīmes tā, lai nav jāskatās zīmju valodas vārdnīcās vai kādam jājauc. Mani teikumi bija saraustīti, ar pauzēm, kurās domāju, kā parādīt zīmi. Par katru zīmi piedomāju – ko man rādīt, kā rādīt, vai es rādu pareizi... Es nevarēju pilnvērtīgi runāt zīmju valodā, un, skatoties uz savām kursa biedrenēm, kas jau strādāja kā tulces, domāju, vai kādreiz spēšu runāt tikpat raiti kā viņas. Man liekas, tas ir tāpat ar jebkuru valodu – kad sāc mācīties, esi iemācījies kaut kādu pamatu un tos vārdus laid uz riņķi, lai kaut ko pateiktu.

Un kā ir tagad – vai nedzirdīgo kopienā jūties kā savējā?

Ne līdz galam. Atceros, kad sāku strādāt un centos pilnveidot savu zīmju valodu, apmeklēju jauniešu vakarus. Iepazīnos ar viņiem un centos komunicēt, bet, lai cik labi es katru pazītu, bija sajūta, ka netieku iekļauta sarunās. Bija sajūta, ka esmu tikai skatītājs. Varbūt tā bija toreiz. Šobrīd jūtos pieņemta, bet nejūtu vairs to vajadzību par visām varītēm iederēties. Ir nedzirdīgie, kas tiešām ir tuvi draugi, un vienmēr priecājos satikties un no sirds izrunāties. Priecājos arī par to, ka bez visa tā man ir arī mana ģimene un draugi, kas ir no dzirdīgo sabiedrības. Starp viņiem jūtos kā es pati.

Ja tu nebūtu zīmju valodas tulks, kādā jomā strādātu?

Pirms surdotulka profesijas apgūšanas studēju augstskolas "RISEBA" programmā "Audiovizuālā mediju māksla", lai kļūtu par televīzijas scenāristi. Tagad strādāju arī par nedzirdīgo teātra vadītāju. Domāju, ja es nebūtu zīmju valodas tulks, būtu aizgājusi tajā virzienā. *

Teksts: Agnese Vilcāne

NO PIRMĀS KLASES LĪDZ MAĢISTRAM: JAUNS SĀKUMS SKOLĒNIEM UN STUDENTIEM AR DZIRDĒS TRAUCĒJUMIEM

Vēlās vasaras saules staru siltumā jaunajā mācību gadā durvis atkal ir vērušas skolas, kurās izglītību iegūst skolēni ar dzirdes traucējumiem. "Kopsoli" noskaidroja jaunumus par skolēnu un studentu skaitu, izvēlētajām izglītības programmām, kā arī tulku nodrošinājumu mācību procesā.

Inese Groza – Rīgas Raiņa vidusskolas direktores pienākumu izpildītāja, Rīgas sākumskolas "Valodiņa" direktore:

"Ar patiesu prieku esmu uzsākusi 2025./2026. mācību gadu, pildot Rīgas Raiņa vidusskolas direktores pienākumus un vienlaikus turpinot darbu arī Rīgas sākumskolas "Valodiņa" direktores amatā. Abās izglītības iestādēs mācās skolēni ar dzirdes traucējumiem, un viņiem tiek nodrošināts viss nepieciešamais atbalsts, lai veiksmīgi apgūtu atbilstošākās izglītības programmas. Šajā mācību gadā Rīgas Raiņa vidusskolā mācības turpina 11 skolēni ar dzirdes traucējumiem. Ikdienas mācību procesā skolēniem palīdz četri surdotulki. Arī ikviens skolotājs un skolas darbinieks ir gatavs sniegt

nepieciešamo atbalstu, lai skolas gaitas būtu līdzsvarotas un pilnvērtīgi tiktu ievērotas katra skolēna individuālās mācīšanās vajadzības.

Lai jaunais mācību gads dāvā zinātkāri, drosmi un neatlaidību! Lai katrs sasniegums – liels vai mazs – sniedz gandarījumu un pārliecību par saviem spēkiem. Lai katrs paveiktais darbs skolā kļūst par drošu pamatu lieliem nākotnes sasniegumiem un mērķiem."

Rīgas Ēbelmuižas pamatskolas direktore Kristiāna Pauniņa:

"Rīgas Ēbelmuižas pamatskolā šobrīd strādā četri tulki, kas ļauj nodrošināt visām klasēm, kurās mācās skolēni ar dzirdes traucējumiem (5.–9.), tulka pakalpojumu. Šogad mācības uzsākuši 17 skolēni, 8 no viņiem – 1. klasē. Trīs skolēni 1. klasē mācīsies

programmā, kas paredzēta tikai skolēniem ar dzirdes traucējumiem. Ir skolēni, kas piepūlcējušies 2.–5. un 9. klasē.

Novēlu visiem – gan skolēniem, gan vecākiem, gan skolu darbiniekiem – sadarbību un labvēlīgu jauno mācību gadu! Lai ir motivācija veicināt savu izaugsmi un pašpietiekamību, stiprināt un attīstīt savus talantus!"

Valmieras Gaujas krasta vidusskolas-attīstības centra direktore vietniece Ina Kursīte:

"Zinību dienas svinīgo pasākumu vadīja Nezinītis un Pepija – mūsu pašu skolēni Dāvis Brūns un Monta Boka. Šis mācību gads ir īpašs ar to, ka svinēsim skolas 150. dzimšanas dienu, savukārt aizvadītā vasara mums paliks atmiņā ar skolas melodeklamācijas kora dalību Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkos. Arī Zinību dienā varējām izbaudīt mūsu kora uzstāšanos.

Skolas gaitas turpina 30 skolēni ar dzirdes traucējumiem 7.–12. klasē. Viņi ir nodrošināti ar diviem zīmju valodas tulkiem.

Svētku dienā visus klātesošos sveica skolas direktore Iveta Kļaviņa un Valmieras novada pašvaldības domes priekšsēdētāja vietnieks Toms Upners. Skanot skolas himnai "Pie Gaujas", 12. klases skolēni mastā pacēla skolas karogu. Noslēgumā, skanot skolas zvanam, 9. un 12. klases skolēni aizveda pirmklasniekus un 10. klases skolēnus uz pirmo mācību stundu. Lai dzīvo Zinību diena! Lai dzīvo mūsu skola!

Gaidām mūsu absolventus uz skolas salidojumu un 150 gadu jubilejas svinībām šī gada 17. oktobrī!"

Nedzirdīgie audzēkņi un studenti citās izglītības iestādēs

Informāciju sniedz **LNS viceprezidents** un **sociālais darbinieks** Ivars Kalniņš: "Šajā mācību gadā mācības vai studijas uzsākuši septiņi izglītojamie. Divas meitenes uzsāka studijas maģistra studiju programmā "Sociālais darbs" Rīgas Stradiņa universitātē, viena – īsā cikla profesionālajā augstākās izglītības programmā "Surdotulks" SIVA Koledžā.

Mācības profesionālajā izglītības iestādē uzsākuši divi puīši, kuri apgūs datorsistēmu tehniķa profesiju Daugavpils Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumā. Rīgas Stila un modes tehnikumā mācīsies meitene, kura izvēlējās apgūt friziera-stilista profesiju. Ir arī audzēknis, kurš izlēma apgūt šuvēja arodu Smiltenes tehnikuma Alsīķu teritoriālajā struktūrvienībā.

Seši studenti vai audzēkņi šajā mācību gada noslēgumā iegūs izglītību kādā no izvēlētajiem arodiem. Augstākās izglītības programmu "Fizioterapeits" absolvēs viens students. Rīgas Mediju un mākslas tehnikumā divi audzēkņi pabeigs mācības "Vides dizaina" un "Apdares darba tehnika – speciālista" programmā. Viens topošais absolvents iegūs dārzkopja profesiju Smiltenes tehnikuma Alsīķu teritoriālajā struktūrvienībā. Smiltenes tehnikumu grasās absolvēt arī viens topošais veterinārārsta asistents. Latgales Mūzikas un mākslas vidusskolu absolvēs meitene, kura apgūst programmu "Māksla" (glezniecība, grafika).

Tulka pakalpojumam izglītības programmas apguvei pieteikušies 17 izglītojamie, bet mūsu rīcībā nav

informācijas par tiem, kas mācās vai studē bez tulka pakalpojuma.

Sākoties jaunajam mācību gadam, LNS novēl mērķtiecību, disciplīnu un ieinteresētību mācību procesā! Zināšanas un prasmes, ko apgūsi, būs pamats profesionālajai un personiskajai izaugsmei.

Lai ikdienas darbs nes gandarījumu un rezultātus, kas stiprina ticību saviem spēkiem. Lai pietiek neatlaidības pārvarēt grūtības un gudrības izmantot iegūtās zināšanas praksē!"

Zīmju valodas tulku pieejamība

Līdz ar mācību sezonas atklāšanu intensīvi jāplāno un jāorganizē arī "LNS Rehabilitācijas centrs" tulku pieejamība, lai nodrošinātu kvalitatīvu atbalstu studentiem un audzēkņiem. Zīmju valodas tulce-operatori Zane Bondare: "Lai arī aktīvā sezona sākas septembrī, faktiskais darbs tulku nodrošināšanai sākās jau augusta beigās, kad tulki tika rezervēti vismaz pirmajām divām septembra nedēļām. Šis periods parasti ir visizaicinošākais. Tulku piešķiršanas plānošana visbiežāk notiek nedēļas beigās, kad studenti ir saņēmuši nākamās nedēļas grafiku. Ja iespējams, aicinām studentus iesniegt sarakstus agrāk, lai varam efektīvāk veikt sadalījumu.

Pēc individuālas saziņas ar katru studentu, lai precizētu, kurās nodarbībās tulka klātbūtne viņiem ir īpaši nepieciešama, sākas intensīvs darbs pie tulku sadales, mēģinot visiem nodrošināt pakalpojumu. Tomēr, lai cik rūpīgi mēs šo procesu plānotu, realitātē bieži nākas saskarties ar situācijām, kad arī ļoti nozīmīgās lekcijās nedzirdīgie studenti paliek bez tulka. Situācijās, kurās nevaram nodrošināt tulku klātienē, tiek piedāvāts risinājums – attālināts tulkojums, ko nodrošina dežūrtulks vai tulks-operatori, kā arī citu reģionu tulki. Šāda iespēja ļauj studentam saņemt tulkojumu arī tad, ja uz vietas nav brīva tulka. Tomēr šis risinājums nav ideāls – tas var radīt tehniskas neērtības pašam studentam, kā arī ietekmē tulka spēju apkalpot citus klientus, kas konkrētajā laikā vērsas pēc palīdzības klātienē.

Lai gan plānošana ir ilgs un dažreiz sarežģīts process, cenšamies no visas sirds, lai katrs justos sadzirdēts, saprasts un apmierināts ar sniegto atbalstu." •

Teksts: Emīlija Balode

ATVER DURVIS UZ MEDIJU PASAULI ZĪMJU VALODĀ!

Latvijas Nedzirdīgo savienība uzsāk jaunu projektu – "Mediju pasaule zīmju valodā". Projekta mērķis ir veicināt jauniešu ar dzirdes traucējumiem medijpratību, attīstīt kritiskās domāšanas prasmes informācijas izvērtēšanā un stiprināt praktiskās iemaņas video satura veidošanā zīmju valodā.

Vai esi jaunietis ar dzirdes traucējumiem vecumā no 15 līdz 25 gadiem? Vai vēlies iemācīties veidot kvalitatīvus video zīmju valodā, pārbaudīt informācijas ticamību un droši darboties sociālajos tīklos? Tad projekts "Mediju pasaule zīmju valodā" ir domāts tieši tev!

No 20. līdz 23. oktobrim viesu namā "Zīles", Jēkabpilī, kopā sanāks jaunieši, lai mācītos, dalītos pieredzē un atklātu jaunas iespējas digitālajā vidē. Projektā gaidīti tikai 15 motivēti dalībnieki, tādēļ svarīgi pieteikties laikus.

Dalība ir bez maksas – nepieciešama tikai vēlme mācīties, un ceļa izmaksas līdz norises vietai jāsedz pašam.

Piesakies līdz 3. oktobrim, aizpildot anketu:

Šo iespēju jauniešiem nodrošina Izglītības un zinātnes ministrija, īstenojot Jaunatnes politikas valsts programmu 2025.–2027. gadam (projekta Nr. VP2025/1-16). •

Informācija zīmju valodā

SERGEJS SIGNEJEVS - LNS GODA BIĒDRS UN ILGGADĒJS SABIEDRISKAIS DARBINIEKS

Šī gada 10. septembrī 100 gadi apritēju LNS Goda biedram Sergejam Sigņejevam (10.09.1925.–06.10.2004.). Viņš ar savu dzīvi un darbu atstāja paliekošas pēdas Latvijas Nedzirdīgo savienības (LNS) vēsturē. Sergeja dzīves gājums bija cieši saistīts ar dzimto Daugavpili un tās nedzirdīgo kopienu, kurai viņš veltīja gandrīz visu savu aktīvo mūžu.

Sergejs Sigņejevs dzimis Silenē, Daugavpils rajonā. Pēc mācībām Laizānu nedzirdīgo skolā un darba gaitu uzsākšanas viņš pievienojās LNS, kļūstot par aktīvu biedru un sabiedriskās dzīves organizētāju. Viņš bija viens no Latvijas Nedzirdīgo biedrības (LNB) Daugavpils nodaļas dibinātājiem (1947). No 1952. gada līdz pensijai viņš strādāja Daugavpils mācību un ražošanas uzņēmumā par grāmatzēji, vienlaikus aktīvāk iesaistoties sabiedriskajā darbā.

Nozīmīgākais bija Sergeja devums LNS Daugavpils biedrības attīstībā. Viņš vairākkārt tika ievēlēts par Daugavpils nodaļas priekšsēdētāju: pirmo reizi šajā amatā viņš darbojās no 1956. līdz 1958. gadam, vēlāk atgriezās 1964. gadā un vadīja nodaļu līdz pat 1988. gadam.

Sergejs bija atsaucis un spēcīgs vadītājs, kurš prata iedvesmot. Viņš rūpējās ne tikai par organizatoriskiem jautājumiem, bet arī par kultūras, sporta un pašdarbības kustības attīstību. Nedzirdīgo izdevumos Sergejam tika izteiktas pateicības un atzinības, bet viņa fotogrāfijas ievietotas Goda plāksnēs. Viņš saņēma arī krūšu nozīmes un goda rakstus.

Sergejs bija Centrālās valdes loceklis, aktīvi piedalījās LNB un LNS kongresos un plēnumos. Viņš aizgāja mūžībā Daugavpilī 79 gadu vecumā.

RĪGAS DOME SVEIC INTSONU ĢIMENI LAULĪBAS 60 GADU JUBILEJĀ

15. augustā kultūras pilī "Ziemeļblāzma" īpašā gaisotnē notika Rīgas domes rīkotais svinīgais pasākums, kurā tika godināti rīdzinieku pāri, kas laulībā kopā nodzīvojuši 50 un vairāk gadus. Tradīcija sveikt kāzu jubilārus Rīgā aizsākās 2003. gadā, un šāds pasākums notika jau divdesmit otro reizi, kļūstot par vienu no sirsnīgākajiem Rīgas dzimšanas dienas mēneša pasākumiem.

Šoreiz starp godinātajiem pāriem bija arī **Imants un Dzintra Intsoni**, kuri atzīmēja **dimanta kāzas** – 60 laulībā pavadītus gadus. Viņus sveica Rīgas domes priekšsēdētājs Viesturs Kleinbergs ar kundzi.

Dzintra un Imants dalās atmiņās ar "Kopsolī" lasītājiem. "Mūsu ceļš sākās vēl skolas laikā, kad mācījāmies Rīgas Nedzirdīgo skolā, kur iepazināmies un sadraudzējāmies. 1965. gada 30. aprīlī salaulājāmies Rīgā un tā paša gada decembrī piedalījāmies nedzirdīgo jaunlaulāto vakarā Jāņa sētā, ko vadīja Monika Caica (Rublovska).

Pirms desmit gadiem, 2015. gadā, pirmo reizi piedalījāmies Rīgas domes rīkotajās Zelta kāzu svinībās, kur mūs sveica Rīgas mēra vietnieks Andris

Ameriks," Dzintra atceras. "Šogad – jau dimanta kāzās – atkal stāvējām uz "Ziemeļblāzmas" kultūras pils skatuves un saņēmām apsveikumus no Rīgas domes priekšsēdētāja Viestura Kleinberga. Tie bija ļoti emocionāli un īpaši mirklī."

Ģimenes dzīvē nozīmīga vieta bijusi ceļošanai – ik gadu pāris devies uz ārzemēm, uzticoties tūrisma firmai "Impro". Imants un Dzintra vienmēr dzīvojuši satīcīgi un saprotoši.

Šodien Intsonu ģimene ir kupla: pārim ir meita Agita, dēls Valdis, četri mazbērni un viena mazmazmeita. "Dzimtas koks kuplo un aug plašumā, jo tas sakņojas dziļi un stipri," smaidot saka Dzintra.

BIŠKOPJI RĪKO SEMINĀRUS PAR MEDU

Medus – kā bites to rada, kādi ir medus veidi, kādas ir tā īpašības un vērtīgās vielas? To visu zina LNS biedre Lilita Gedroviča. Kopā ar vīru Agri Gedroviču viņai ir bišu saimniecība. Abiem visvairāk patīk uzturēties laukos, kur ir brīvības sajūta, atzīst Lilita. Uz dzīvi laukos pat būtu gatavi pārcelties. Lai izglītotu par medus pasauli arī citus, Lilita un Agris vada seminārus. Par to, ko tajos var uzzināt, kā ir būt par biškopi un kādi ir interesantākie fakti par medu un bitēm, Lilita pastāstīja “Kopsolī”.

Kā radās ideja rīkot seminārus par medu?

Vēlējos, lai cilvēki var izglītoties, iepazīt medus radīšanas procesu un nogaršot medu.

Tiem, kuri nav bijuši semināros, – kas tajos tiek stāstīts?

Medus ir ļoti dažāds. Stāstām par medus nozīmi veselības uzlabošanai, par to, kādi tajā ir vitamīni un vērtīgās vielas. Arī par bišu nepieciešamību apputeksnēšanai, par ziedputekšņiem, bišu maizi, vasku, bišu draugiem un ienaidniekiem.

Pastāstiet par savu lauku saimniecību!

Mans vīrs Agris pārņēma bišu dravu no vectēva. Tā atrodas Bauskas novadā, tuvāk Lietuvas pusei. Vīrs palīdzēja vectēvam dravā kopš bērnības. Patstāvīgi kopā darbojamies jau vairāk nekā piecus gadus. Palīdzu vīram atvākot un liet medu. Palīdzu arī reklamēt un pārdot – veidoju publikācijas “Instagram” un “Facebook”. Vīrs izplata informāciju dzirdīgajiem, es – nedzirdīgajiem. Regulāri atjaunojam inventāru. Vīra vectēva inventārs kalpoja no kolhozu laikiem un jau ir nolietojies.

Kas biškopībā ir galvenais?

Biškopībā galvenais ir labs laiks – lai ir saulains. Protams, arī pareiza un profesionāla pieeja – ir jāzina, kas jādara. To nevar tik ātri pastāstīt. Tas ir jāredz, jāizjūt. Turklāt peļņa ne vienmēr nosedz izdevumus. Tas ir, teiksim tā, ļoti ekskluzīvs hobijs, no kura dzēliena daudzi baidās.

Kā apvienot to ar darbu?

Jābūt darbam, no kura vari izrauties katrā saulainā un dravai piemērotā dienā. Man tieši vasarā ir atvaļinājums, tad palīdzu vīram. Vīrs dodas strādāt pie bitēm, kad pamatdarbā visu ir izdarījis.

Kādu medu jūs ražojat?

Mēs ražojam tādu medu, kādu bites pašas izvēlas. To uzskata par labāko vākšanas veidu. Parasti tas ir vītoli, kļavu, ābeļu, kastaņu, ozolu, ziemas rapša, suņuburkšķu, meža pļavas ziedu, liepu, vasaras rapša, griķu – aptuveni šādā secībā.

Kurš ir visgaršīgākais?

Bērniem visvairāk garšo rapša medus, jo tas nav tik stiprs kā pārējie. Tas ir diezgan maigs un viegls. Pieaugušie dod priekšroku liepu medum. Protams,

daudziem garšo arī griķu medus. Mums visvairāk garšo pavasara medus un bišu maize. •

FAKTI PAR MEDU UN BITĒM

- Medus un tā ievākšanas veidu var noteikt pēc garšas, smaržas un krāsas.
- Šogad bites aktīvi sāka darboties jau marta vidū, līdz ar to bija daudz pavasara medus, kas ātri kļuva balts un kristalizējās.
- Bišu māte ir vienīgā pieaugusī bite medus bišu saimē, kas ir spējīga radīt pēcnācējus. Tā visilgāk dzīvo – apmēram līdz piecu gadu vecumam.
- Bites prot dejot. Ar deju tās nodod citām bitēm virzienu un attālumu līdz ziediem.
- Medus sacukurojas, jeb kristalizējas, bet tas neietekmē medus kvalitāti un garšu.

LAURAS GROMOVAS DZINŠU CEĻŠ UZ VIRSOTNI

Lauras Gromovas dzīvesstāsts ir kā raibs audums – veidots no neatlaidības, drosmes un mīlestības pret mākslu. Spītējot sabiedrības aizspriedumiem un valodas barjerām, viņa ir kļuvusi par laureāti vairākās šūšanas un modelēšanas sacensībās, studējusi ar izcilību un pierādījusi, ka arī nedzirdīgs cilvēks var būt līderis radošajā industrijā. Lauras ceļš vedis no Liepājas līdz modes meikai Londonai, kur viņa dibinājusi savu zīmolu "Laura Tailor" un guvusi starptautiskus panākumus ar ilgtspējīgiem džinsu dizainiem. Laura piekrita pastāstīt par savu profesionālo ceļu un sasniegumiem arī mūsu "Kopsolī" lasītājiem.

Lūdzu, pastāsti par sevi! Kā tu īstenoji savu sapni nokļūt modes pasaulē?

Esmu nedzirdīga liepājniece. Bērnībā mani ļoti aizrāva rokdarbi – adīšana, šūšana, tamborēšana –, floristika un sports. Iedvesmojoties no savas nedzirdīgās mammas (LNS Kurzemes RB Liepājas grupas biedre Zaiga Joce – aut. piez.), kas ir arī profesionāla drēbniece, es izvēlējos savu ceļu dizainā. 2001. gadā ieguva pirmo vietu Valmieras Vādzirdīgo bērnu internātskolā (tagad Valmieras Gaujas krasta vidusskolas-attīstības centrs – aut. piez.) kā labākā šuvēja un modele. 2004. gadā biju labākā drēbniece un 2005. gadā – labākā modiste starp dzirdīgajiem kursabiedriem Rīgas 34. arodividusskolā.

Tiesa – man gāja grūti, jo nebija iespējas izmantot zīmju valodas tulka pakalpojumus. Pateicoties Valmieras skolotājas Silvijas Griestiņas neatlaidībai un palīdzībai, tiku uzņemta tajā arodividusskolā.

Arodividusskolas direktore mani kā nedzirdīgo negribēja pieņemt. Emociju varā tomēr izdevās pārvarēt visus šķēršļus, lauzt sabiedrības, tostarp arī direktores, stereotipus un pabeigt koledžu ar izcilību. Diplomdarbs bija korsete un bikšu kostīms. Nevienam pat nevarēja iedomāties, ka man varētu būt tāds diplomdarbs! Četrus gadus programmu man izdevās pabeigt divos gados! Man diplomā bija tikai vislabākās atzīmes. Pratu bez kļūdām konstruēt arī kāzu kleitas! Piedalījies arī nacionālajā olimpiādē starp 32 dzirdīgajiem no 16 arodividusskolām un ieguva 3. vietu.

Tavi panākumi ir spilgts pierādījums tam, ka nedzirdīgie spēj sasniegt augstas virsotnes arī modes pasaulē. Par to ir liels prieks un lepnums! Vai studēji arī augstskolā?

Vēlējos studēt augstskolā, bet diemžēl nācās izstāties, jo, kā jau iepriekš minēju, nebija iespēju izmantot zīmju

valodas tulka pakalpojumus. Bija nepieciešami pieci nedzirdīgi studenti vienā programmā. Pieteicos darbam divās slaveno dizaineru firmās, kur man atteica. Atkal bija nemainīgais iemesls – nedzirdība! Tad nu, bēdu sagrauzta, atgriezies dzimtajā Liepājā un ar mammu strādāju uzņēmumā "V.O.V.A", kur veicu dažādus šūšanas darbus. Netiku pielaista krūšturu konstruēšanai, jo atkal bija jauna barjera – krievu valodas zināšanas bija obligātas, jo viss kolektīvs bija krievvalodīgs.

Tava neatlaidība ir apbrīnojama! Kā tu nokļuvi Apvienotajā Karalistē, modes mekā Londonā?

2012. gadā ģimenes un finansiālās situācijas dēļ pārcēlāties uz Londonu. Nezināju, ko iesākt ar abām mazajām meitām. Vīrs tolaik strādāja. Veltīju daudz laika abu meitiņu nodarbībām, bērnu pasākumiem un brīvdienu izbraucieniem. Taču sapnis par dizainu nerima! Pirmais solis bija apgūt angļu valodu un britu zīmju valodu (BSL), ko iemācījies koledžā piecu gadu laikā. Tad beidzot man tika piešķirts zīmju valodas tulka pakalpojums!

2016. gadā saņēmu "Shining Star" balvu kā labākā tālākizglītības studente un ieguva izcilības diplomu. Diemžēl diplomu, ko saņēmu Latvijā, Anglijā izrādījās nederīgi. Tajā pašā laikā piedalījies dažās modes skatēs kā modele kopā ar dzirdīgajiem studentiem. Starp citu, apguvu arī tālākizglītības trīs gadu programmu un pabeidzu to viena gada laikā!

Kā nokļuvi karalienes Elizabetes balvu ceremonijā Bekingemas pilī?

(Smejas.) Jāsāk ar to, ka es strādāju nepilnas slodzes darbu Savile Row. Tā ir slavena iela Londonā, kas kopš 19. gadsimta pazīstama ar izsmalcinātu vīriešu mēru drēbniecību – uzvalkiem, biksēm un smalkām ar rokām darinātām detaļām. Tad, 2018. gadā, mani nominēja "Commonwealth Fashion Exchange" balvai, ko pasniedza karalienes Elizabetes Bekingemas pilī. Tas mani ļoti patīkami pārsteidza – nevarēju noticēt! Tur man bija lieliska iespēja satikties ar daudziem slaveniem modes dizaineriem no 53 pasaules valstīm, arī princesi Keitu Midltoni, žurnāla "Vogue" galveno redaktori Annu Vintūru, "The Beatles" mūziķa Pola Makartnija meitu un modes

dizaineri Stellu Makartniju, slaveno supermodeli Naomi Kempbelu un citiem. Diemžēl fotografēties nebija atļauts, taču manā sirdī un prātā paliek liels prieks par paveikto, kas ir nezūdoša vērtība. Tad pienāca trakais Covid-19 laiks. Iedvesmota izmantoju iespēju īstenot savu sen loloto sapni – sākt mazu biznesu!

Tā arī radās zīmols "Laura Tailor". Lūdzu, pastāsti, ko tas nozīmē un ar ko uzņēmums nodarbojas.

Jā! (Smejas.) "Tailor" latviešu valodā nozīmē "drēbnieks". Mans mazais bizness "Laura Tailor" darbojas kopš 2018. gada, bet džinsu projekts sākās 2022. gadā. 2023. gadā prezentēju savu pārstrādāto džinsu kolekciju Londonas modes skatē. Ar zīmju valodas tulku piedalījos daudzos modes pasākumos ne tikai Anglijā, bet arī Francijā, Itālijā, Polijā un Šveicē. Būtu bijusi arī Dienvidāfrikā un Taizemē, bet personisku iemeslu dēļ plāni tika atcelti.

"Laura Tailor" rada pārstrādātus džinsa apģērbus gan sievietēm, gan vīriešiem, dodot otro dzīvību džinsiem draudzīgā vidē. Kāpēc dodu otro dzīvību džinsiem? Džinsu izgatavošana ir šokējoši grūts darbs. Vienām biksēm patērē apmēram 7000 litru ūdens vairākos mazgāšanas un krāsošanas posmos, izmantojot videi ļoti piesārņojošas un kaitīgas vielas. 2024. gadā vadīju džinsu somu montāžas nodarbības dizaineriem, kur

piedalījās ļoti kupls skaits nedzirdīgo un CODA (*nedzirdīgo vecāku bērni – aut. piez.*), kā arī saņēmu balvu "Gada labākā modes dizainere". Pabiju daudzās dzirdīgo mediju intervijās – gan laikrakstos, gan internetā.

Ar savu skaisto smaidu tu stāvi visam pāri, un es ticu, ka tu neapstāties! Nobeigumā – vai ir kāds vēstījums, ko vēlies nodot mūsu lasītājiem?

Paldies! (*Žilbinoši smaida.*) Vēlos uzsvērt – liels paldies Dievam, manai mammai un manam vīram, kurš sniedz ne tikai garīgu, bet arī nozīmīgu

finansiālu atbalstu. Esmu lepna par to, ko esmu sasniegusi! Ceļš nebija viegls, bet man ir daudz, par ko būt pateicīgai. Turpināšu parādīt sevi un savas idejas tālāk plašajai sabiedrībai, lai lauztu stereotipus!

Palīdziet man pārvērst jūsu vecos džinsu gabalus mākslas darbā! Lūdzu, pastāstiet saviem draugiem, paziņām un ģimenēm par iespēju neizmest vecos džinsus, bet atsūtīt tos man. Varat sazināties ar manu mammu Zaigu Liepājā vai manu draugu Aldi Ādamsonu Rīgā, lai uzzinātu vairāk. •

Lauras Gromovas darbi

SVEICAM OKTOBRA
JUBILĀRUS!

RĪGAS BIEDRĪBĀ

08.10. GAĻINA KROTKOVA
09.10. INETA RŪTIŅA
09.10. IRA KUĻIKOVA
10.10. SERGEJS VERŠIŅINS
11.10. INGRĪDA SIVKO
13.10. FEODORA OĻŠEVSKA
30.10. NATAĻJA BROČA
31.10. ANDREJS ATAUDZIŅŠ

KURZEMES BIEDRĪBĀ

09.10. LIGITA LIEPIŅA
12.10. GUIDO RĪTIŅŠ
21.10. AUSTRA PŪCE
23.10. AGRIS VALDMANIS

VIDZEMES BIEDRĪBĀ

02.10. INGA OSETROVA

LĪDZJŪTĪBAS

*Nolīst asara, sažņaudzas vaigs,
Pienāk nesauktais ardievu laiks.*

Viesturs Lācis

(17.02.1948.–03.07.2025.)

Izsakām līdzjūtību tuviniekiem.
LNS Rīgas reģionālā biedrība

*Pār tavu sirdi un darbīgo mūžu
Zemes māte nu villaini segs.*

Aija Spēkaine-Spēka

(10.09.1945.–12.09.2025.)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību
tuviniekiem un draugiem.
LNS Kurzemes RB
Liepājas grupas biedri

*Tuvs cilvēks neaiziet,
Viņš tikai pārstāj līdzās būt.*

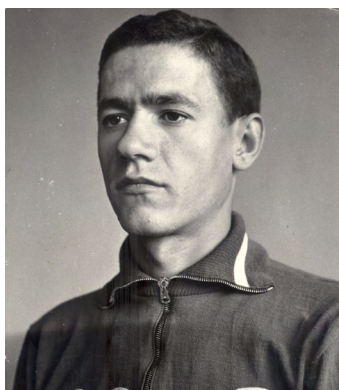
Antonija Caica

(24.08.1936.–17.09.2025.)

Izsakām līdzjūtību tuviniekiem.
LNS Latgales RB

PIEMIŅAI

PIEMINOT NIKOLAJU DAMBERGU (07.09.1946.–12.07.2025.)

*Kad noskan pēdējais solis
Un ceļš aizved klusumā tālā,
Paliek stāsts – kā gaismas atblāzma,
Kas mūsos dzīvo arvien.*

Šī gada 12. jūlijā mūžības ceļā devies bijušais vieglatlēts **Nikolajs Dambergs**, dzimis 1946. gada 7. septembrī. Viņa sportiskais gars, disciplīna un neatlaidība paliks dzīva Latvijas nedzirdīgo sporta vēsturē.

Sportiskie sasniegumi

1969. gadā Beļgradā 11. Vīspasaules Nedzirdīgo sporta spēlēs, pārstāvēd Padoņņu Savienību, Nikolajs Dambergs izcīnīja **divas zelta medaļas**: 400 m skrējienā ar rezultātu 48,0 sekundes un 4x400 m stafetē ar komandas rezultātu 3 minūtes un 16,6 sekundes. Šie panākumi apliecināja viņa neatlaidību, fizisko spēku un milzīgo cīņas garu.

Nikolajs Dambergs bieži sacentās ar pašiem spēcīgākajiem dzirdīgo sportistiem. 1967. gada Latvijas PSR spartakiādē viņš triumfēja 400 m skrējienā ar rezultātu 48,0 sekundes un drīz vien tika iekļauts republikas izlases komandā, gatavojoties PSRS tautu spartakiādei. Tur viņš sasniedza rezultātu 47,9 sekundes un ierindojās starp labākajiem. Viņa konkurenti bija tā laika izcilākie atlēti: V. Sapeja (Maskava), B. Savčuks (Ļeņingrada), kā arī Latvijas vieglatlētikas zvaigznes J. Silovs, E. Pilāgs un E. Zāģeris.

Padoņņu gados Nikolajs vairākkārt kļuva uz goda pjedestāla un kļuva par **Latvijas PSR čempionu 400 m skrējienā**: 1967., 1968. un 1970. gadā. Viņa panākumi apliecināja, ka arī nedzirdīgie sportisti spēj būt līderi un parādīt sevi visaugstākajā līmenī. Nikolaja rekordi ilgi palika nepārspēti. Vēl 1986. gadā Vissavienības sacensībās uzvarētājs V. Alps 400 m skrējienā nespēja pārspēt Dambergu rekordu. Tas parādīja, cik augstu latīņu viņš bija uzstādījis.

Trenera darbs un personība

Nikolajs bija ne tikai izcils sportists – viņš kļuva arī par **sabiedrisko treneri**. 80. gadu otrajā pusē pie viņa trenējās talantīgas sportistes: I. Keiša, I. Kuze, G. Roderte, M. Damberga, S. Ivzāne un L. Kleina. Viņa prasīgā, bet iedrošinošā attieksme palīdzēja audzēkņiem noticēt saviem spēkiem un sasniegt labus rezultātus.

Nikolaju Dambergu atceramies ne tikai kā sportistu un treneri, bet arī kā **cilvēku ar lielo burtu**. Viņš bija sirsnīgs, stiprs un iedvesmojošs. Viņa klātbūtne deva ticību, ka ar neatlaidību un darbu iespējams sasniegt ļoti daudz.

*Latvijas Nedzirdīgo sporta federācija izsaka visdziļāko līdzjūtību Nikolaja tuviniekiem, draugiem un visai sporta sabiedrībai. Nikolaja dzīvesstāsts un ieguldījums paliks mūžam dzīvs mūsu atmiņās – kā gaismas atblāzma, kas turpina iedvesmot.**

RĪGAS REĢIONĀLĀ BIEDRĪBA
AICINA UZ ĪPAŠU PASĀKUMU

ZELTA BRIEDUMS

JUBILĀRIEM:

Aiciniet līdzī
savus tuvākos
draugus un viesus!
Katram jubilāram
ar savu kompāniju
būs sagatavots
galds.
Līdzī jāņem
arī cienastīņš,
lai kopīgās
svinībās būtu
sirsnīgākas!

IETVER:

ŠAMPANIETI

SALDUMUS
UN TORTI

DĀVANAS
UN PĀRSTEIGUMUS

DALĪBAS
MAKSA

**50
EUR**

18. OKTOBRĪ

LNS KOPIENAS CENTRA ZĀLĒ,
ELVĪRAS IELA 19 K-2, RĪGĀ

Pieteikšanās
līdz 2. oktobrim pie
ANDAS TĪDEMANES

PASTEIDZIES!!!

VIETU SKAITS
IEROBEŽOTS!!!

**PASĀKUMS LAIKĀ TIEK VEIKTA
FOTOGRAFĒŠANA UN FILMĒŠANA!**

Rīgas
reģionālā
biedrība

